

Asjut - ośrodek starożytnego handlu

Egipskie miasto Asjut musiało być ważnym ośrodkiem handlu już w starożytności. Położone ok. 375 km na południe od Kairu, w połowie drogi pomiędzy dwiema stolicami starożytnego Egiptu - Memphis (na Północy) i Tebami (na Południu) - w geograficznym sercu Egiptu - było politycznym i kulturowym centrum Środkowego Egiptu co najmniej od Pierwszego Okresu Przejściowego (ok. 2100 p.n.e.) i pozostało nim aż po kres epoki faraonów.

Miasto stanowiło część pamięci kulturowej starożytnego Egiptu i miało strategiczne znaczenie dzięki swemu położeniu geograficznemu. Co więcej, w czasach bizantyjskich i islamskich Asjut odgrywało, i nadal odgrywa, ważną, ponadregionalną rolę dla Egipskich Chrześcijan - Koptów.

To właśnie dzięki ostatnim badaniom przeprowadzonym przez wnioskodawców projektu na Gebel Asjut al-gharbi (starożytna nekropola położona na zachód od współczesnego Asjut) udało się udowodnić, iż miasto było niezwykle ważnym centrum wymiany towarów w epoce faraonów i czasach późnego Antyku.

Celem niniejszego projektu jest wyjaśnienie roli Asjut jako centrum handlu w epoce faraonów i bizantyjskich (tj. w okresie od III tysiąclecia p.n.e. do I tysiąclecia n.e.) a także zbadanie, jakie czynniki ukształtowały ów handel w poszczególnych epokach historycznych.

Aby osiągnąć cel projektu, archeolodzy planują przeprowadzić wykopaliska w tzw. Budowli Bizantyjskiej, która najprawdopodobniej była początkiem słynnej pustynnej trasy *Darb el-Arba'in* (Szlak Czterdziestu Dni) prowadzącej w kierunku Zachodniej Pustyni, przeprowadzić badania powierzchniowe w wybranych rejonach nekropoli na Gebel Asjut al-gharbi, jak również przeprowadzić badania starożytnych zabytków i obiektów. Szczególnie ważne będą studia nad ceramiką, a także pozostałościami roślinnymi i zwierzęcymi (głównie muszlami ostryg słodkowodnych i morskich) oraz tkaninami. Metodologia przyjęta dla badań ceramiki obejmuje analizę formalną (typologiczną), badania porównawcze i statystyczne, a także analizę petrograficzną i badania chemiczne. Te ostatnie mogą być pomocne w identyfikacji dóbr, jakie były importowane w naczyniach z zagranicy do Asjut takich jak tłuszcze (zwierzęce i roślinne), wino, żywice itp. Jeśli chodzi o tkaniny, badania przewidują identyfikację surowców, splotów i wzorów dekoracyjnych, które pozwoliłyby na określenie tego, czy tkanina była wyrobem lokalnym czy importowanym. Aby zidentyfikować barwniki użyte do tkanin, z których znaczna część prawdopodobnie pochodziła spoza Egiptu, planuje się przeprowadzić badania fizyko-chemiczne. Dalsze studia będą dotyczyć greckich i koptyjskich *dipinti* na amforach rzymskich i bizantyjskich. Szczególne znaczenie będą miały studia nad historią Asjut na przestrzeni tysiącleci ze szczególnym naciskiem na kontakty kulturowe. Dane dotyczące Asjut na przestrzeni od IV tysiąclecia p.n.e. do końca I tysiąclecia n.e. zostaną następnie porównane z wynikami wyżej wspomnianych studiów poszczególnych grup zabytków (ceramiki, pozostałości roślinnych i zwierzęcych oraz *dipinti*).

Projekt ma na celu rekonstrukcję wymiany handlowej między Asjut a starożytnymi cywilizacjami (regionami) Europy, Afryki i Azji. Pokaże, jak świat starożytny co najmniej od II tysiąclecia p.n.e. do I tysiąclecia n.e. był swoistym światem bez granic. Pomoże także zrozumieć siły napędowe, mechanizmy, a przede wszystkim konsekwencje wymiany towarów dla ówczesnego Egiptu. Pozwoli także pokazać, czy i w jak sposób różne środowiska religijne i społeczne w Asjut mogły wpływać na stosunki międzynarodowe.

Dzięki interdyscyplinarnemu podejściu, projekt osiągnie wyniki o charakterze transdyscyplinarnym zarówno dla archeologii, historii gospodarki i historii miast.

Połączenie wiedzy niemieckich naukowców na temat archeologii i historii Asjut będącej efektem piętnastoletniej pracy na tym stanowisku ze znaną w świecie naukowym polską specjalizacją - ceramologią i wynikająca z tego współpraca polsko-niemiecka może przynieść wiele korzyści obu stronom.